

STATUTEN EN HUISHOUELIJK REGLEMENT DER SOCIAAL-DEMOCRATISCHE ARBEIDERS- PARTIJ IN NEDERLAND

ALS RECHTSPERSOON ERKEND BIJ KONINKLIJK BESLUIT VAN 22 SEPTEMBER 1897
GEWIJZIGDE STATUTEN OPNIEUW GOEDGEK. BIJ KON. BESL. VAN 28 SEPT. 1918, No. 84
WIJZIGING IN DE STATUTEN GOEDGEKEURD BIJ KON. BESL. VAN 12 FEBR. 1926, No. 23

BENEVENS HET

VERKIEZINGS- EN STRIJDPROGRAM (1925)

EN HET

GEMEENTEPROGRAM (1919) DER S. D. A. P.

VERKIEZINGSPROGRAM 1925.

1. Ontwapening, nationaal en internationaal. Ondersteuning en democratisering van den Volkenbond.
 2. Werkverruiming. Werkloozenzorg. Wettelijke regeling der werkloozenverzekering.
 3. Medezeggenschap en bedrijfsorganisatie. Reorganisatie van het georganiseerd overleg.
 4. Volledige uitvoering der Arbeidswet. Moederschapszorg. Volledige uitbouw der sociale verzekering. Staatspensionneering.
 5. Krachtige bevordering van den bouw van arbeiderswoningen. Afschrijving, waar noodig, van crisissubsidies.
 6. Pachtwetten ter bescherming van den huurboer. Uitbreiding van cultuurgronden.
 7. Opheffing der onderwijsverslechtering, in de eerste plaats wederinvoering van het verplichte zevende leerjaar. Zorg ook voor de niet leerplichtige jeugd. Bevordering van kunst- en volksontwikkeling.
 8. Onverkorte handhaving van het recht van vereeniging en vergadering. Onpartijdige wetstoepassing betreffende de gemeentelijke autonomie.
 9. Bezuiniging door reorganisatie van den Staatsdienst, met vaststelling van een behoorlijk bestaan voor het overheids-personeel. Belasting naar draagkracht; verlichting van druk voor kleine inkomens.
 10. Verbetering van de huwelijkswetgeving in het belang van de vrouw.
 11. Bestrijding van het alcoholisme.
 12. Bevordering van het zelfbestuur der overzeesche gewesten.
-

STRIJDPROGRAM 1925.

Ontwapening.

Actie voor nationale en internationale ontwapening.

Deelneming aan en bevordering van de internationale actie der arbeiders tot verhindering van oorlog.

Stelselmatige en snelle beperking der persoonlijke en financiële militaire lasten, om ten spoedigste tot volledige ontwapening te geraken.

Vrijstelling van militairen dienstplicht voor alle ernstige dienstweigeraars.

Buitenlandsche Politiek.

Bevordering der omvorming van den Volkenbond tot een democratisch organisme tegen imperialisme en militarisme, met toelating van alle naties.

Beslechting van alle internationale geschillen door rechtspraak en arbitrage.

Medezeggenschap der volksvertegenwoordiging in de samenstelling der delegatie naar den Volkenbond met vertegenwoordiging daarin van de politiek georganiseerde arbeidersklasse.

Afschaffing der geheime diplomatie door openbaarmaking van alle verdragen en overeenkomsten en verzekering eener grondige parlementaire controle op het buitenlandsch beleid.

Bedrijfspolitiek.

Socialisatie van bedrijven, die in algemeene behoeften voorzien en waar beheer of prijsvorming monopolistisch zijn of dreigen te worden.

Vereeniging van ondernemingen in nog weinig geconcentreerde bedrijfstakingen tot bedrijfsorganisaties.

Wettelijke medezeggenschap der hoofd- en handarbeiders in het bedrijf.

Stichting van concurrerende prijsregelende overheidsbedrijven. Overheidssteun aan verbruikscoöperaties.

In voedings- en kledingbedrijven overheidsregeling betreffende productie, aanvoer, distributie en prijsvorming, ter voorbereiding der socialisatie.

Landbouw.

Geleidelijke socialisatie van den grond door het aan de gemeenschap houden van drooggelegde gronden en het onteigenen van gronden, waarvan de productie aanzienlijk kan worden verhoogd door ontwatering, beter beheer en ontginning, alsmede van de gronden, die als regel worden verpacht.

Geleidelijke socialisatie van de groot- en middenbedrijven; den pachter wordt bij goed beheer een ongestoord gebruiksrecht verzekerd.

Instelling van een afzonderlijk departement van landbouw.

Stichting van model-landbouwbedrijven.

Wettelijke pachtcommissies aan wier beslissing pachtvoortzetting, pachtsom en vergoeding voor den vertrekkenden pachter onderworpen zijn. Betere regeling van het recht op pachtvergoeding bij schade.

Instelling van wettelijke commissies met zeggenschap over de loonen der landarbeiders.

Verleening aan den landgebruiker van het volle jachtrecht, niet alleen op schadelijk gedierte, maar ook op wild.

Het verbeteren en algemeen maken van het landbouw-onderwijs.

Bevordering van landbouw-coöperatie en verkeerswezen ten plattelande.

Staatsinrichting.

Uitvoering van de grondwettelijke bepalingen omtrent toekenning van verordenende bevoegdheid aan nieuwe bij de wet in te stellen organen.

Deelneming van leeken aan de rechtspraak over de toepassing der bedoelde verordeningen.

Vervanging der huidige sociale en economische staatscommissies en raden, door een wettelijk ingestelden Centralen Economischen Raad. Afschaffing der Eerste Kamer.

Vrouwenbelangen.

Afzonderlijke wettelijke bescherming van vrouwenarbeid, slechts voor zoover de zorg voor de gezondheid van moeder en kind deze eischt.

Regeling der premievrije moederschapszorg voor allen die haar behoeven, met aanwijzing van de taak van Rijk, Provincie en Gemeente op dit gebied.

Gelijke benoembaarheid van mannen en vrouwen.

In overheidsdienst gelijke rechtspositie en gelijk loon voor gelijken arbeid voor mannen en vrouwen, gehuwden en ongehuwden.

Wijziging van de huwelijkswetgeving o.a. teneinde de vrouw als gelijkwaardige van den echtgenoot het recht te verlenen tot medebesikking over vermogen en inkomen en over maatregelen ten opzichte van de kinderen.

Betere regeling van de rechten van het natuurlijke kind.

Arbeidswetgeving.

Volledige en loyale uitvoering der wetten ter bescherming van den arbeid. Invoering eener Rijkswet op de winkelsluiting. Bescherming van den landarbeid.

Ratificatie der internationale arbeidsverdragen.

Reorganisatie en consolideering van de sociale verzekering, op grondslag van zelfbestuur door middel van autonome publiek-rechtelijke organen met verordenende bevoegdheid en huldiging van het pariteitsbeginsel. Invoering van een wet op de ziekengeldverzekering op kosten der werkgevers. Verbetering en uitbouw der gemeenschapszorg voor ouden van dagen. Staatspensionneering.

Overheidspersoneel.

Regeling der arbeidsvoorwaarden van het overheidspersoneel in georganiseerd overleg door rechtstreeksche onderhandeling tusschen de regeering en de vakverenigingen van het personeel.

Werkloozenzorg.

Wettelijke regeling der werkloosheidsverzekering met zelfbestuur der kassen, medebetaling door de werkgevers en vorming van een Rijksfonds voor crisiswerkloosheid.

Verruiming van werkgelegenheid; waar deze niet mogelijk is, steun aan werkloozen buiten armenzorg om en zoodanig, dat een behoorlijk levensbestaan is gewaarborgd.

Gezondheidszorg.

Bevordering der Volksgezondheid, door directe overheidszorg en steun aan particuliere organisaties.

Wettelijke regeling der ziekenverzorging.

Krachtige bestrijding der tuberculose; behoorlijke nazorg voor de verpleegden.

Onverzwakte handhaving der inenting tegen de pokken.

Woningvraagstuk.

Onverkorte uitvoering der Woningwet door krachtige en onafgebroken bevordering van den woningbouw, vooral door bouwverenigingen en gemeenten, met handhaving van een behoorlijk woningpeil.

Afschrijving, voor zooveel noodig, van verleende subsidies en voorschotten als crisisuitgaaf.

Financieele en economische politiek.

Verhooging van het onbelastbaar bestaansminimum in de inkomstenbelasting.

Invoering van staatserfrecht en vorming van een socialisatiefonds.

Versterking der rijksmiddelen: door uitbreiding van open-

bare bedrijven, zonder belasting van levensbehoefte; belasting op weelde-uitgaven: progressieve winstbelasting.

Afdoende regeling der financieele verhouding van Rijk en gemeenten.

Krachtige bezuiniging door doeltreffende organisatie der huishouding van den Staat, mits de sociale voorzieningen daaronder niet lijden.

Verzet tegen alle buitenparlementaire inmenging in regeer- beleid door groot-kapitalistische belangengroepen.

Bevordering van den vrijhandel.

Krachtige bevordering der ontwikkeling van de economische hulpbronnen des lands.

Onderwijs.

Verplicht lager onderwijs gedurende 9 jaren van het 6e tot het 15e jaar. Behoud van de financieele gelijkstelling met vermijding van de versplintering der scholen.

Wettelijke regeling van het onderwijs aan schippers- en kramerskinderen, alsmede aan doofstommen en blinden.

Lichamelijke opvoeding van jongens en meisjes, zonder verband met het militarisme.

Wettelijke verplichting der gemeentebesturen tot lichamelijke verzorging der leerlingen.

Salarieering der leerkrachten op denzelfden grondslag van de rijksambtenaren.

Verbetering van de opleiding der leerkrachten, ook voor het nijverheidsonderwijs.

Betere aansluiting van het voortgezet bij het lager onderwijs. Verstrekking van middelbaar en hooger onderwijs alleen aan daarvoor geschikte kinderen, voor onbemiddelden met steun van de overheid.

Wettelijke verplichting der gemeenten tot inrichting met Staatssteun, van voorbereidend onderwijs (bewaarschoolonderwijs), waar dit verlangd wordt.

Verplicht vervolgonderwijs in de arbeidsuren gedurende drie jaren.

Uitbreiding van het Nijverheidsonderwijs, mede ter opleiding van arbeiders tot medezeggenschap in het bedrijf. Verbetering van het leerlingwezen.

Invoering van de democratische schoolinrichting.

Bevordering van onderzoek en toepassing van nieuwe onderwijsmethoden.

Kunsten en Wetenschappen.

Bevordering van en steun aan instellingen, welke ontwikkeling en algemeene vorming van arbeiders, met name de jeugdige, beoogen.

Stelselmatige steun aan de kunst in al haar vertakkingen. Vrijheid, binnen de grenzen van hetgeen algemeen als oirbaar geldt, voor openbare voorstellingen en bijeenkomsten, zonder belemmering door de overheid van richtingen of overtuigingen.

Maatregelen tegen ontsiering door reclame.

Alcoholisme.

Bestrijding van het alcoholisme o.a. door invoering van een wet op de Plaatselijke Keuze.

Zoodanige wijziging der Drankwet, dat de leeftijdsgrens voor beschermde personen worde uitgebreid van 16 tot 18 jaar en ook voor verlofzaken, die alcoholhoudende dranken verkoopen, een maximum worde vastgesteld.

Krachtige moreele en financieele steun aan den arbeid der vereenigingen tegen het alcoholisme.

Overzeesche Gewesten.

Ontwikkeling tot zelfbestuur onder inheemsche leiding ter voorbereiding der onafhankelijkheid.

Eigen vertegenwoordiging in den Volkenbond en andere internationale organen.

Wettelijke gelijkheid voor alle rassen voor zoover met de eigen gesteldheid van elk ras is overeen te brengen.

Democratisering van den Volksraad en van de vertegenwoordigende lichamen in Suriname en Curaçao en uitbreiding hunner bevoegdheden. Algemeene doorvoering van plaatselijk en provinciaal zelfbestuur op democratische leest.

Wettelijke waarborgen voor een ongestoord vereenigingsleven en voor vrijheid van drukpers.

Waarborging der algemeene staatsburgerlijke rechten aan ieder ambtenaar.

Sterke uitbreiding van het onderwijs, ook van het vak-onderwijs.

Invoering van een moderne arbeidswetgeving. Afschaffing van strafrechtelijke ingrijpen bij overtreding van koeliecontracten (z.g. poenale sanctie.)

Krachtige bevordering van de volksgezondheid.

Beperking van aanmaak en verkoop van opium om geleidelijk tot een algemeen opiumverbod te komen. Wettelijk verbod van den verkoop van sterke dranken.

Exploitatie der natuurlijke rijkdommen des lands, uitsluitend ten bate van Indië zelf. Krachtige bevordering van het inheemsche bedrijfsleven. Uitbreiding van openbare en naasting van particuliere vervoermiddelen.

Sterk progressieve winstbelasting.

Gedrukt ter Drukkerij „Vooruitgang”
Keizersgracht 378 - Amsterdam
